

Olaf Włodkowski

Uniwersytet Zielonogórski

ORCID 0000-0003-3127-6600

o.wlodkowski@wpa.uz.zgora.pl

**Sprawozdanie z Ogólnopolskiego Seminarium
Naukowego *Praktyczne i teoretyczne problemy
procesowego prawa karnego skarbowego
z perspektywy XX lat obowiązywania
Kodeksu karnego skarbowego, Zielona Góra 4.12.2019 r.***

4 grudnia 2019 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyło się Ogólnopolskie Seminarium Naukowe *Praktyczne i teoretyczne problemy procesowego prawa karnego skarbowego z perspektywy XX lat obowiązywania Kodeksu karnego skarbowego*, zorganizowane przez Katedrę Prawa Karnego i Postępowania Karnego Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Zielonogórskiego. Seminarium to było drugą ogólnopolską konferencją naukową poświęconą zagadnieniom prawa karnego skarbowego, jakie zorganizowała Katedra Prawa Karnego i Postępowania Karnego w ostatnim czasie. Pierwsza Konferencja z zakresu prawa karnego skarbowego odbyła się 19 kwietnia 2018 r. i została poświęcona problematyce obrotu nierzetelnymi fakturami (*Ogólnopolska Konferencja Naukowa. Problematyka obrotu nierzetelnymi fakturami w świetle prawa karnego materialnego i procesowego*). Pisemne wersje wygłoszonych referatów oraz opracowania zaproszonych gości ukazały się w monografii – *Problematyka obrotu fakturami wystawionymi w sposób nierzetelny. Zagadnienia prawa karnego materialnego i procesowego* (red. S. Kowalski, H. Paluszkiwicz, O. Włodkowski, C.H. Beck, Warszawa 2019). Tematyka obu ogólnopolskich konferencji wpisuje się w zakres badań naukowych prowadzonych przez pracowników naukowo-badawczych Katedry Prawa Karnego i Postępowania Karnego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Przyczynkiem dla organizacji Seminarium była mijająca 20. rocznica obowiązywania Kodeksu karnego skarbowego i potrzeba dokonania kompleksowej oceny podstaw normatywnych polskiego procesowego prawa karnego skarbowego oraz poddania pod dyskusję tendencji i kierunków zmian w tym obszarze.

Udział w Seminarium wzięli przedstawiciele środowiska naukowego oraz osoby, które w praktyce zajmują się stosowaniem przepisów k.k.s. (m.in. sędziowie,

prokuratorzy, radcowie prawni, adwokaci oraz pracownicy urzędów administracji skarbowej).

Przedstawiono łącznie sześć referatów w dwóch sekcjach tematycznych. Prezentowana przez poszczególnych referentów problematyka obejmowała zagadnienia natury teoretycznej i praktycznej, które dotyczyły zróżnicowanych obszarów procesowego prawa karnego skarbowego.

W otwierającym Seminarium referacie *Kodeks karny skarbowy – czy spełnił oczekiwania?*, stanowiącym wprowadzenie do wielowątkowej problematyki przedmiotu tego spotkania, prof. dr hab. Hanna Paluszkiewicz (Uniwersytet Zielonogórski) przedstawiła rzeczową i konstruktywną ocenę obowiązującego modelu postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe oraz zmian, jakie zaszły w tym obszarze w okresie od 1999 r. do 2019 r. Dokonywanej ocenie towarzyszyła prezentacja istoty i cech modelu postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe oraz wskazanie przyczyn i celowości licznych jego odrębności szczególnie zauważalnych na tle modeli postępowania w sprawach o przestępstwa powszechne oraz postępowania w sprawach o wykroczenia skarbowe. W przedstawionej analizie przybierającej postać wielopłaszczyznową referentka szczegółowo odniosła się do problematyki zakorzenienia postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe w normach konstytucyjnych, karnoprawnych (materialnych, procesowych i wykonawczych), rozwiązaniach prawa międzynarodowego, jak również wpływie różnych aktów prawnych (k.k., k.p.k., k.k.w., ustawy finansowe) na otoczenie normatywne procesowego prawa karnego skarbowego. Przedmiotem rozważań były także zmiany procesowego prawa karnego skarbowego, jakie zaszły w okresie 20 lat obowiązywania k.k.s. Profesor H. Paluszkiewicz odniosła się do nowelizacji k.k.s. (zmiany *stricte* w obszarze procesowego prawa karnego skarbowego), wpływu nowelizacji Kodeksu postępowania karnego na postępowanie w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, wpływu zmian w obszarze materialnego prawa karnego skarbowego na procesowe prawo karne skarbowe. Prelegentka zwróciła szczególną uwagę na przyczyny wprowadzenia tych zmian i poddała je szczegółowej ocenie. Zasadnicza część referatu została poświęcona analizie przydatności instytucji procesowego prawa karnego skarbowego do realizacji założonych przez ustawodawcę celów zwalczania przestępczości skarbowej. Odnosząc się do zróżnicowanych instytucji procesowego prawa karnego skarbowego, zaakcentowała zwłaszcza te rozwiązania normatywne, które wywołują w praktyce ich stosowania szczególne trudności interpretacyjne.

W referacie *Procedura karna skarbowa a powszechna: podporządkowanie czy dialog?* dr hab. Andrzej Świątłowski, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński) odniósł się do jednego z podstawowych, a zarazem rudymenarnego zagadnienia procesowego

wego prawa karnego skarbowego, jakim jest relacja Kodeksu karnego skarbowego do Kodeksu postępowania karnego. Na wstępie zwrócił uwagę na praktyczne znaczenie klauzuli odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe (art. 113 § 1 k.k.s.). Na tym tle istotna wydaje się teza zasadnicza wystąpienia, sprowadzająca się do stwierdzenia, że „procedura karnoskarbowa jest podporządkowana powszechnej”. Referent, rozwijając to twierdzenie, zwrócił uwagę, że Kodeks karny skarbowy kształtuje postępowanie szczególne, które jest jednocześnie niejako „nadbudowane” na Kodeksie postępowania karnego. Jest bowiem trybem szczególnym pierwszego stopnia względem postępowania zwyczajnego unormowanego w przepisach Kodeksu postępowania karnego. W dalszej części wystąpienia zwrócił uwagę na wzajemne powiązanie oraz oddziaływania obu procedur, i to o różnym stopniu intensywności. Prelegent przybliżył oraz omówił tę kwestię na przykładzie m.in. trybów konsensualnych i ograniczenia dopuszczalności kasacji. Prezentacja problematyki wzajemnej relacji obu aktów prawnych omówiona została także z perspektywy istotnych różnic między kształtowaną przez nie procedurą karną skarbową i procedurą karną powszechną. W tym zakresie wskazał na zasadność zachowania obecnych dystynkcji normatywnych oraz zapewnienia utrzymania ich w rozsądnych granicach. Przy tej okazji podkreślił, że różnicowanie konstrukcji karnoprocesowych powinno następować przy wykorzystaniu ściśle określonych kryteriów, bowiem dowolność różnicowania konstrukcji poszczególnych procedur może prowadzić do negatywnych konsekwencji. Skutkiem nadmiernego różnicowania wariantów postępowania może być bowiem zwiększenie ryzyka dezorientacji niefachowych podmiotów uczestniczących w procesie oraz rozbitcie spójności systemu czy wzrost nakładów na fachowe przygotowanie podmiotów stosujących te przepisy. Konkludując wystąpienie, prelegent podkreślił, że regulacja karnoprocesowa nie jest ustalona raz na zawsze, cały czas podlega zmianom, i to o różnym charakterze oraz różnym zakresie (tryby konsensualne, postępowanie mandatowe).

Z kolei dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski) w referacie *Rozbrat z subsydiarnością prawa karnego skarbowego. Uwagi na tle projektowanych zmian Kodeksu karnego skarbowego* odniósł się do projektowanych zmian Kodeksu karnego skarbowego przewidzianych w rządowym projekcie zmian ustawy Kodeks karny skarbowy oraz ustawy Kodeks karny. Na wstępie zwrócił uwagę na obszerność projektowanych zmian. Jak zauważył, projekt ten obejmuje 70 propozycji zmian na 191 przepisów Kodeksu karnego skarbowego. Zdaniem dr. hab. prof. UŚ Jarosława Zagrodnika świadczy to o doniosłości tej inicjatywy legislacyjnej. W dalszej części referatu odniósł się do motywów projektowanych zmian. Wskazał, że w ocenie projektodawców wprowadzenie zmian jest konieczne dla dostosowania przepisów prawa karnego skarbowego do zmian, jakie zaszły w obszarze prawa finan-

sowego, zagwarantowania szybkiej i skutecznej reakcji na przestępczość skarbową, jak również ma służyć zwiększeniu zabezpieczenia interesów fiskalnych budżetu państwa. Odnosząc się do tak założonych celów oraz charakteru proponowanych zmian, dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ podkreślił, że o ile tak założone cele trudno kwestionować, o tyle w jego ocenie poważne zastrzeżenia budzą poszczególne rozwiązania normatywne, które mają te cele urzeczywistnić. Jak podkreślił, projektowane zmiany będą prowadziły do zwiększenia stopnia represyjności karnoprawnego systemu reakcji za popełnienie przestępstwa skarbowego i wykroczenia skarbowego przy jednoczesnym osłabieniu funkcji egzekucyjnej i stawiają pod znakiem zapytania subsydiarną rolę prawa karnego skarbowego w stosunku do prawa finansowego. Na tle tak sformułowanej oceny w dalszej części referatu dokonano szczegółowej analizy szeregu projektowanych zmian. Pierwszą projektowaną zmianą, na którą zwrócono uwagę, było rozwiązanie polegające na wyeliminowaniu warunku „wymagalności” w odniesieniu do należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym typizowanym jako przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Omawiana zmiana ma relewantne znaczenie dla wielu instytucji prowadzących do wyłączenia odpowiedzialności karnej w przypadku wyrównania uszczuplonej należności publicznoprawnej spowodowanej przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym. Reprezentatywną egzemplifikację stanowią instytucje zaniechania ukarania sprawcy. Dokonując oceny projektowanej zmiany, prelegent wskazał na motywy prawodawcy, a następnie poddał szczegółowej analizie propozycję nowej regulacji. W tym zakresie, bazując na stanowiskach doktryny, orzecznictwie SN oraz aktualnych rozwiązaniach normatywnych przewidzianych w Kodeksie karnym skarbowym oraz Ordynacji Podatkowej, zwrócił w szczególności uwagę na kompetencje sądu karnego do samodzielnego ustalenia wysokości uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej, relacji pomiędzy warunkiem wymagalności uszczuplonej należności publicznoprawnej a wykonalnością decyzji wymiarowej (podatkowej). Prezentacja motywów projektowanych zmian, jak również projektowanych rozwiązań doprowadziła dr. hab. Jarosława Zagrodnika, prof. UŚ do sformułowania uwag krytycznych względem projektodawców. Podając w wątpliwość motywy projektowanych zmian, prelegent postawił pytanie o rzeczywiste przyczyny projektowanej zmiany, uznając, że ich celem jest rozszerzenie zakresu zastosowania rozwiązań przewidzianych w prawie karnym skarbowym w tych przypadkach, kiedy wygasło już zobowiązanie finansowoprawne odpowiadające tej należności i nie można go już wyegzekwować na gruncie prawnofinansowym. Na tym polu zwrócono uwagę na praktyczne znaczenie rzeczywistego znaczenia projektowanego rozwiązania, a w szczególności ryzyko naruszenia szeregu podstawowych, konstytucyjnych standardów (m.in. wynikających z art. 2 Konstytucji). W dalszej części referatu

dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ odniósł się do projektowanego uchylecia art. 44 § 2 k.k.s. W wyrażonej krytycznej ocenie tego rozwiązania wskazał, że skreślenie tego przepisu będzie prowadzić do zerwania z systemowym założeniem subsydiarności prawa karnego skarbowego względem prawa finansowego oraz racjonalnym założeniem w zakresie ochrony za pomocą prawa karnego skarbowego istniejących zobowiązań finansowoprawnych. Dokonując analizy projektowanych zmian, dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ odniósł się następnie do projektowanych zmian dotyczących instytucji nadzwyczajnego obostrzenia kary. W tym zakresie zwrócono uwagę na instytucje recydywy oraz zwiększenie górnej granicy kary nadzwyczajnie obostrzonej za przestępstwo skarbowe. Jeżeli chodzi o pierwszą zmianę, to, zgodnie z projektowaną zmianą o recydywie skarbowej, ma decydować wyłącznie wcześniejsze prawomocne skazanie. Jest to zatem rozwiązanie odmienne od obecnie obowiązującego. Zaostrzenie odpowiedzialności karnej ze względu na powrót do przestępstwa skarbowego jest uzasadnione tylko wtedy, jeżeli cele kary nie zostały osiągnięte. Zdaniem prelegenta, aby można taką ocenę sformułować, musi dojść do odbycia lub wykonania poprzednio orzeczonej kary. W odniesieniu do drugiej poddawanej ocenie zmianie normatywnej wskazał, że może ona prowadzić do niebezpieczeństwa naruszenia podstawowych konstytucyjnych (art. 2 i 30 Konstytucji) i kodeksowych zasad (art. 12 § 2 k.k.s.). Przedmiotem wystąpienia była również kwestia zmian w części szczególnej Tytułu I k.k.s. W tym zakresie szczegółowej analizie zostały poddane propozycje rozszerzenia zakresu penalizacji poprzez dodanie szeregu nowych typów czynów zabronionych (przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe), propozycji wprowadzenia w odniesieniu do typów czynów zabronionych kwalifikowanych w aktualnym stanie prawnym jako wykroczenie skarbowe ich kwalifikowanych odmian jako przestępstwo skarbowe (m.in. dotyczące uporczywego niewpłacenia podatku w terminie) oraz zmian polegających na podwyższeniu górnej granicy zagrożenia karą pozbawienia wolności za dany typ czynu zabronionego jako przestępstwo skarbowe. Reasumując swoje wystąpienie, referent podkreślił, że projektowane zmiany prowadzić będą do przeobrażenia roli prawa karnego skarbowego i skutkować będą pozbawieniem go subsydiarnej roli względem prawa finansowego oraz przydaniem tej szczególnej dziedziny prawa karnego roli autonomicznego instrumentu przymusowego egzekwowania należności publicznoprawnej. Charakterystyczny dla prawa karnego skarbowego prymat funkcji egzekucyjnej nad funkcją represyjną ulegnie osłabieniu na korzyść projektowanych represyjnych rozwiązań.

W referacie *Konstrukcja odpowiedzialności posiłkowej z perspektywy dwudziestolecia obowiązywania Kodeksu karnego skarbowego oraz potrzeb współczesności* dr Tomasz Razowski odniósł się do zagadnień natury teoretycznej i praktycznej jednej z tradycyjnych instytucji prawa karnego skarbowego, jaką jest instytucja odpowiedzial-

ności posiłkowej. Na wstępie referent zwrócił uwagę na obligatoryjny charakter odpowiedzialności posiłkowej. Wskazano, że obligatoryjny charakter odpowiedzialności posiłkowej jest rozwiązaniem wprowadzonym przez Kodeks karny skarbowy. Poprzednio obowiązujące akty prawne regulujące zagadnienia prawa karnego skarbowego przewidywały fakultatywny charakter odpowiedzialności posiłkowej. Na tym tle poddano ocenie obligatoryjność odpowiedzialności posiłkowej przy uwzględnieniu zróżnicowanych kryteriów. W dalszej części wystąpienia została przedstawiona problematyka podstawy faktycznej odpowiedzialności posiłkowej określonej przez art. 24 § 1 k.k.s., ze szczególnym uwzględnieniem zawartości normatywnej i charakteru tego przepisu, przewidującego zamknięty katalog przesłanek odpowiedzialności posiłkowej. Zwrócono także uwagę na praktyczne pominięcie cywilistycznie ujmowanych rodzajów winy podmiotu kolektywnego w art. 24 § 1 k.k.s. Wystąpienie zawierało także pogłębioną analizę problematyki dotyczącej pociągnięcia do odpowiedzialności posiłkowej oraz postępowania w przedmiocie odpowiedzialności posiłkowej. W tym zakresie dr T. Razowski odniósł się do problematyki odpowiedzialności posiłkowej w przypadku idealnego zbiegu czynów zabronionych w przypadku, gdy ten sam podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej w zakresie przestępstwa skarbowego jest jednocześnie pokrzywdzonym przestępstwem powszechnym (np. art. 296 k.k.). Jak zauważył referent, taki stan rzeczy skutkuje koniecznością prowadzenia dwóch odrębnych postępowań o czyny pozostające w idealnym zbiegu czynów zabronionych w rozumieniu art. 8 k.k.s. Wskazał jednocześnie na zagadnienia związane z wydaniem postanowienia o pociągnięciu do odpowiedzialności posiłkowej w stadium jurysdykcyjnym w sytuacji, w której przesłanki jego wydania istniały już w postępowaniu przygotowawczym. Podkreślił, że taki stan rzeczy wywołuje skutek w postaci zwrotu sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego. W dalszej części przybliżono problematykę zabezpieczenia majątkowego na mieniu podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej, wskazując na ułomność regulacji przewidzianej w art. 131 § 3 k.k.s. W przeprowadzonej analizie zwrócono także uwagę na zakres przepisów odpowiednio stosowanych z Kodeksu postępowania karnego za pośrednictwem klauzuli z art. 125 § 1 k.k.s. Zauważono, że w wyliczeniu przewidzianym w art. 125 § 1 k.k.s. ustawodawca pominął art. 178 pkt 1 k.p.k., art. 343a § 2 k.p.k. Końcowa część referatu została poświęcona omówieniu sytuacji prawnej podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej w ramach konsensualnych form zakończenia postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe.

W referacie *Szczególni uczestnicy postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe a cele, zasady i funkcje procesowego prawa karnego skarbowego* dr Olaf Włodkowski (Uniwersytet Zielonogórski) przedstawił problematykę szczególnych uczestników w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skar-

bowe z perspektywy: celów, zasad oraz funkcji procesowego prawa karnego skarbowego. W uwagach wprowadzających wskazał na katalog szczególnych uczestników postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przy uwzględnieniu różnych kryteriów jego wyodrębnienia, ocenę kierunku podejmowanych przez tych uczestników czynności procesowych, zróżnicowanego modelu odpowiedzialności prawnej tych uczestników czy wielopłaszczyznowego charakteru regulacji normatywnej kształtującej sytuację procesową tych uczestników. W dalszej części wystąpienia wyraził opinię, że obecność szczególnych uczestników w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe prowadzi do wzbogacenia przedmiotu postępowania. W tym zakresie wskazał w szczególności, że przedmiotem postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe nie jest wyłącznie odpowiedzialność karna za przestępstwo skarbowe. Podkreślił, że odpowiedzialność posiłkowa, odpowiedzialność podmiotu zobowiązanego do zwrotu korzyści majątkowej stanowi swego rodzaju nadbudowę wokół odpowiedzialności karnej sprawcy przestępstwa skarbowego. Dokonując oceny statusu szczególnych uczestników z perspektywy poszczególnych funkcji procesowego prawa karnego skarbowego, dr O. Włodkowski wskazał na intensywne oddziaływanie rozwiązań normatywnych materialnego prawa karnego skarbowego na procesowe prawo karne skarbowe. Reprezentatywną egzemplifikację tej sytuacji w ocenie prelegenta stanowią rozwiązania procesowego prawa karnego skarbowego w postaci przyznania podmiotowi pociągniętemu do odpowiedzialności posiłkowej prawa do obrony. W dalszej części wystąpienia referent odniósł się do rozwiązań stanowiących wyraz realizacji funkcji egzekucyjnej prawa karnego skarbowego. Poddając ocenie te rozwiązania, wyraził opinię, że ograniczeniu ekspansywnych rozwiązań służących zabezpieczeniu interesów Skarbu Państwa służą liczne rozwiązania normatywne stanowiące realizację funkcji gwarancyjnej procesowego prawa karnego skarbowego. Zaliczył do nich w szczególności prawo do obrony podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej oraz postanowienie o pociągnięciu podmiotu do odpowiedzialności posiłkowej. Oceniając status szczególnych uczestników z perspektywy celów postępowania, zwrócił uwagę, że Kodeks karny skarbowy nie przewiduje autonomicznego rozwiązania normatywnego stanowiącego odpowiednik art. 2 k.p.k. oraz zaakcentował wyraźnie wyeksponowany w k.k.s. cel egzekucyjny tego postępowania. Na tym tle dr O. Włodkowski dokonał oceny przyjętego przez prawodawcę rozwiązania oraz podkreślił pilną potrzebę wprowadzenia autonomicznego rozwiązania normatywnego w tym zakresie. Cele postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe nie są bowiem tożsame z celami postępowania w sprawach o przestępstwa powszechne oraz wykroczenia powszechne. Mając na uwadze brak autonomicznego przepisu określającego cele postępowania w spra-

wach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, przedstawił interpretację odpowiedniego stosowania art. 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

Z kolei w referacie *Model oskarżania w sprawach karnych jako instrument zwalczania przestępczości skarbowej* dr Dobrochna Owsicka (Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie) odniosła się na wstępie do złożonego charakteru, ulegającej w ostatnim czasie dynamicznym zmianom, przestępczości skarbowej oraz trudności związanych ze skutecznymi sposobami walki z nią. Przedstawiła własną ocenę zmian, jakie w ostatnim okresie zaszły w obszarze materialnego prawa karnego skarbowego oraz projektowanych zmian na tej płaszczyźnie. Podkreśliła przy tym, że do zapewnienia skutecznej reakcji prawnej dla zwalczania zorganizowanej przestępczości skarbowej konieczne jest zapewnienie odpowiednim organom stosownych instrumentów prawnych. Wskazano również, że w ostatnim okresie uwaga ustawodawcy w walce z przestępczością skarbową została skupiona na komplikowaniu schematów podatkowych czy wzmocnieniu stopnia punitywności systemu karnoprawnej reakcji. W dalszej części wystąpienia dr D. Owsicka wskazała na obowiązujące od 1926 r. rozwiązania normatywne prawa karnego skarbowego. Do instytucji tych został zaliczony w szczególności model oskarżenia w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe. Odnosząc się do modelu oskarżenia w procesowym prawie karnym skarbowym, zwróciła uwagę na szereg elementów różnicujących ten model na tle modelu oskarżenia w procesowym prawie karnym powszechnym. Wskazując na długą tradycję modelu oskarżenia opartego na dualizmie oskarżycielskim w polskim prawie karnym skarbowym, zaprezentowała kształtowanie się tego modelu, począwszy od Ustawy karnej skarbowej z 1926 r. Odnosząc się do rozwiązań normatywnych przewidzianych przez współcześnie obowiązujący k.k.s., zwróciła uwagę na przeprowadzoną przez ustawodawcę zmianę dualnego modelu postępowania orzeczniczego, jednocześnie negatywnie oceniając brak zreformowania modelu oskarżenia. Dokonując oceny dualnego modelu oskarżenia przewidzianego w Kodeksie karnym skarbowym, odniosła się również do zasadności powierzenia uprawnień do realizacji funkcji oskarżenia szerokiemu kręgowi podmiotów, zwracając uwagę na finansowe oraz niefinansowe organy postępowania przygotowawczego. W ocenie dr D. Owsickiej zasadne jest wyeliminowanie z postępowania karnego skarbowego takich jego uczestników jak niefinansowe organy postępowania przygotowawczego przy jednoczesnym pozostawieniu funkcji oskarżycielskich finansowym organom postępowania przygotowawczego. W dalszej części wystąpienia poddała ocenie rozwiązanie normatywne oparte na współuczestnictwie w jednym postępowaniu finansowych organów postępowania przygotowawczego i prokuratora. W tym zakresie, łącząc zagadnienia natury teoretycznej i praktycznej, zwróciła w szczególności uwagę na pozycję procesową, jaką zajmują względem siebie finansowe organy postępowania przygotowawczego oraz

niefinansowe organy postępowania przygotowawczego, konsekwencje wynikające z wzajemnie wykluczającego się kierunku podejmowanych działań przez te organy, negatywne następstwa braku udziału finansowych organów postępowania przygotowawczego w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez prokuratora, wydłużenie czasu postępowania, jak również niespójności toczącego się procesu czy wpływ na ekonomikę procesu. W uwagach końcowych dr D. Owsicka przedstawiła, merytorycznie uzasadniając, rzeczową krytykę braku zreformowania modelu oskarżenia w procesowym prawie karnym skarbowym. Podkreśliła, że oparty na strukturze przedwojennej współczesny model oskarżenia w procesowym prawie karnym skarbowym nie może być efektywny w walce ze współczesną przestępczością skarbową. W uwagach końcowych sformułowała także postulaty *de lege ferenda* w odniesieniu do modelu oskarżenia w procesowym prawie karnym skarbowym.

Wygłoszonym referatom towarzyszyła ożywiona dyskusja, a problematyka poruszana przez prelegentów w ich wystąpieniach, zwłaszcza akcentowanie problemów praktycznych przy stosowaniu niektórych przepisów Kodeksu karnego skarbowego, spotkała się z dużym zainteresowaniem uczestników Seminarium.